

Wilt u reageren?
Hebt u een voorstel voor **Opinie**?
Mail dan naar opinie@tijd.be

De Syrische nachtmerrie kan alleen geopolitiek opgelost worden.

DAVID CRIEKEMANS

Wat 16 maanden geleden begon als relatievreedzaam protest voor hervormingen in Syrië, onttaarde door de repressie van het regime van al-Assad tot een burgeroorlog. Hoe moet het nu verder?

In Syrië zijn er al meer dan 17.000 doden gevallen. De VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR schat het aantal vluchtelingen op iets meer dan 105.000, verspreid over Turkije, Jordanië, Libanon en Irak. De gevechten worden intenser en bereiken ook de hoofdstad Damascus. Het regime deinst er niet voor terug om zware artillerie blindelings in te zetten, wat nochtans verboden was in het vredesplan van Kofi Annan.

De spiraal van geweld kan uitgroeien tot een ware regionale oorlog. Zo liepen de gemoederen tussen het Syrische regime en Turkije al hoog op. Saudi-Arabië en Qatar bewapenen vandaag quasi openlijk de soennitische oppositiegroepen in Syrië via Turkije en onlangs ook via Irak. Ondertussen raakt het regime van al-Assad steeds meer geïsoleerd. Zijn Alouietische minderheid, die 12 procent van de bevolking uitmaakt maar de regering monopoliseert, is geheel afhankelijk van Iran voor financiële en militaire steun. Rusland beweert de leveringen van zware artillerie, tanks en raketlanceerders aan het regime stopgezet te hebben, na kritiek vanuit Washington.

Ondertussen wordt om en rond de VN-Veiligheidsraad hoog spel gespeeld. Aan de ene kant staat het 'Westen', aan de andere kant Rusland en in mindere mate China. Volgens de Russische buitenlandminister Lavrov chanteert het Westen Rusland. Het wil een resolutie in de Veiligheidsraad

met strengere sancties voor al-Assads regime, die tot zijn val moeten leiden. Rusland wil niet verder gaan dan het verlenen van de VN-observatiemissie, die vrijdag afloopt. Moskou zegt al-Assad niet te steunen, maar een oplossing te willen die voor alle partijen aanvaardbaar is.

Lappendeken

De oplossing voor de Syrische nachtmerrie ligt in de geopolitiek, intern en extern. Syrië is een lappendeken van bevolkingen. De Alouieten, een sjiietische vertakking, vormen een minderheid. Zij hebben al decennia de macht. Om hun positie te versterken steunden zij gedeeltelijk andere minderheden zoals de christenen (Arabisch christenen, Assyriërs en Armeniers) die 10 procent van de bevolking uitmaken, en de druzen (3%). De meerderheid van de bevolking (74%) zijn evenwel soennieten (Arabisch soennieten, Koerden, Syrische Turken). De oppositie heeft veel moeite om zich te verenigen. Het 'Vrije Syrische Leger' is een amalgaam van groepen en fracties die tot voor kort amper coördineerden.

Ook politiek zijn er grote problemen. De 'Syrische Nationale Raad' (SNR) heeft grote moeite om een gezamenlijke politieke koers uit te tekenen. Ze wordt gedomineerd door soennieten en telt allerlei fracties, vooral Arabische soennieten aangevuld met Koerden. Maar er zijn nog andere oppositiekrachten, verenigd onder andere koepels, zoals het Nationaal Coördinatiecomité voor Democratische Verandering.

De oppositie in Syrië moet zich verenigen om een plan op te stellen hoe het verder moet met het land. Het enige wat zij de internationale media nu vertellen is dat al-Assad en zijn entourage weg moeten. Maar hoe gaat het verhaal dan verder? De kans is groot dat er dan een 'nacht van de lange messen' volgt waarin de voormalige bewindvoerders van Alouietische afkomst vervolgd worden, en waarbij er amper plaats zal zijn voor de Alouieten in de nieuwe politieke constellatie. De verdrukking van de ene bevolkingsgroep zou plaatsmaken voor de verdrukking van een andere. Dat zou geen goede zaak zijn, en de regionale stabiliteit niet bevorderen. In

Het enige wat de oppositie in Syrië de internationale media vertelt is dat al-Assad en zijn entourage weg moeten. Maar hoe gaat het verder?

een nieuwe toekomst voor Syrië moeten alle bevolkingsgroepen dus op een rechtmatige basis kunnen participeren in de uitbouw van het land. Wie evenwel opdracht gaf om op het eigen volk te schieten, zal overgeleverd worden aan het Internationaal Strafhof. Die boodschap zou de internationale gemeenschap de Syrische oppositie moeten geven. Voor sommige Alouieten is het nu 'alles of niets', waardoor de gevechten nodeloos aanslepen en de zwanezang van het regime langer duurt, met een escalatie van geweld tot gevolg. Dat moet doorbroken worden.

En dan is er de externe geopolitiek omtrent Syrië. Niet voor niets verweren Rusland en in mindere mate China zich zo halsstarrig in de VN-Veiligheidsraad. Zij geloven dat niet-inmenging in interne aangelegenheden een kardinaal principe blijft in de internationale politiek. Bovendien voelen ze zich bekocht, toen begin vorig jaar een gelijkaardige resolutie over Libië in de VN-Veiligheidsraad goedgekeurd werd. Het Westen had toen de mond vol van het 'Responsibility to Protect'-principe. Als een land zijn burgers niet langer beschermt, moet de internationale gemeenschap kunnen ingrijpen.

Creatief

Frankrijk, het Verenigd Koninkrijk en de NAVO interpreteerden dit zeer breed en creatief in de krijgsvieringen. Er volgde een hertekening van de invloedssferen ten voordele van het Westen. Dat laten Rusland en China niet opnieuw gebeuren, ze hebben hun lesje wel geleerd. Er moet vermeden worden dat Syrië het toneel wordt van geopolitiek getouwtrek. Misschien moet de grootmachten zelfs boven of onder de tafel afspreken dat niemand de Syrische crisis mag gebruiken in eigen voordeel. Dat zou een stukje van de lont uit het kruisvat kunnen halen. Het status-quo in de regio valt te verkiezen boven avonturen met onverwachte gevolgen.

Hetzelfde geldt overigens voor diegenen, zoals de Syrische Nationale Raad, die ervoor pleiten om desnoods buiten de VN via de Clinton-Blair-doctrine van het humanitair interventionisme uit 1999 (het precedent-Kosovo) in de regio in te grijpen. Dat zou het al fragiele internationale veiligheidskader ondermijnen. Deze optie moet ten allen prijze vermeden worden.

David Crieckemans

Doceert Belgisch en vergelijkend buitenlands beleid aan de Universiteit Antwerpen en geopolitiek aan het International Centre for Geopolitical Studies in Genève

Voorwaardelijke aanbiedingen bij spaarboekjes verbieden is het verkeerde middel voor het juiste doel.

JAN BOUCKAERT
EN HANS DEGRYSE

Het verbod op voorwaardelijke aanbiedingen bij spaarboekjes is niet het juiste middel om de financiële stabiliteit te verhogen of aan consumentenbescherming te doen.

Eén van de punten in de hervorming van het spaarboekje is dat banken niet langer zomaar hogere rentes kunnen uitbetalen aan nieuwe klanten zonder dat ook aan te bieden aan bestaande klanten. Vooral dat verbod op voorwaardelijke aanbiedingen bleek voor de banksector een heikel punt. Is het verbod een slechte zaak voor de financiële sector, en dient deze ingreep ook de belangen van de spaarders?

De typische Belgische spaarder is trouw aan zijn bank. Een studie van Ernst&Young in 2010 (*De Tijd*, 2 februari 2010) toont aan dat 65 procent van het Belgische bankcliëntèle meer dan tien jaar bij zijn hoofdbank blijft. De markt van aanbieders van

gereguleerde spaarboekjes bestaat inderdaad nog steeds uit de vier grootbanken die om en bij twee derde van de markt bedienen. Het overige derde is verspreid over tal van kleinere aanbieders.

De website 'www.spaargids.be' geeft een duidelijk overzicht van de intrestverschillen tussen de aanbieders. De grootbanken zijn zeker geen prijsbrekers, en dat geldt ook voor tal van kleinere aanbieders. Heel wat spaarders blijven dus, om diverse redenen, ongevoelig voor banken die interessantere intrestvoorwaarden aanbieden. De prijsongevoeligheid van bepaalde klanten maakt het voor elke onderneming die winst wil maken aantrekkelijk om met betere voorwaarden, enkel bedoeld voor nieuwe klanten, prijsgevoelige klanten aan te spreken.

Het verbod op voorwaardelijke aanbiedingen zal de grootbanken, die heel wat prijsongevoelige klanten hebben, dus minder aanzetten tot het aanbieden van hogere, aantrekkelijke intrestvoeten om nieuwe klanten aan te trekken. Het zou voor hen een heel dure strategie zijn indien ze al hun bestaande, prijsongevoelige klanten ook die hogere rente moeten aanbieden. Het gevolg van dat verbod op voorwaardelijke aanbiedingen is dat prijsgevoelige spaarders slechter af zijn, terwijl 'luie' spaarders beloofd worden.

Concurrentie

Voor kleinere banken geldt dat argument misschien iets minder, vermits hun klantenbasis kleiner is. Hun prikkel om met betere tarieven voor iedereen uit te pakken is niet zo erg aangetast. Maar ook zij zullen de grote spelers dus minder kunnen uitdagen. De concurrentie voor spaardeposito's zal dus afnemen wanneer conditionele aanbiedingen verboden worden, en zal inefficiënte aanbieders beschermen.

Een ander discussiepunt in de hervorming van het spaarboekje is het behouden van de getrouwheidspremie. Die houdt in dat klanten een extra rentevergoeding ontvangen indien ze hun spaarmiddelen één jaar langer staan bij dezelfde bank. De

banksector en de overheid hebben beslist deze premie te behouden met als argument dat dat de financiële stabiliteit ten goede komt. Door de getrouwheidspremie zullen consumenten minder snel aangezet worden om bij de minste geruchten hun spaarmiddelen terug te trekken, omdat er nu een kostprijs (het verlies van de getrouwheidspremie over het afgelopen jaar) tegenover staat. Het maakt het voor banken eveneens makkelijker om met dezelfde kortetermijnmiddelen meer langere-termijnkredieten te ondersteunen.

Prijsgevoelige spaarders zijn slechter af bij het verbod op voorwaardelijke aanbiedingen, 'luie' spaarders worden beloofd.

Maar draagt het verbod op voorwaardelijke aanbiedingen bij tot deze stabiliteit? Verminderde competitie kan toelaten de financiële stabiliteit te verhogen, hoewel er daarvoor andere instrumenten bestaan, zoals kapitaal- en liquiditeitsverplichtingen. Een stabiele of voldoende grote depositobasis van klanten is echter cruciaal gebleken in de financiële crisis. Banken die zich in het verleden te veel op de groothandelsmarkt financierden, zullen het bij afwezigheid van voorwaardelijke aanbiedingen moeilijker hebben om hun gebrek aan klantendeposito's aan te vullen, of kunnen dit enkel doen tegen hogere kosten.

Consumentenbescherming is gebaat met meer producttransparantie, en financiële stabiliteit is in het belang van ons allen. Maar voorwaardelijke aanbiedingen verbieden hoort daar, net zoals het plafonneren van het aantal spaarproducten, niet bij.

Jan Bouckaert & Hans Degryse
Hoogleraar economie aan de Universiteit Antwerpen en hoogleraar economie aan de KU Leuven

De opinie van Zak

PROBLEEMRIJKE FRUITOOGST

HET RAMPENFONDS KAN ENKEL NOG BOSBRANDEN VERGOEDEN?

COLUMN
CAROLINE
VEN

Twee keer studeren?

Voor de studenten zijn de examens inmiddels achter de rug. Vaak een hele opluchting en tijd voor een welverdiende vakantie.

Wie afgestudeerd is, wacht de uitdaging om in deze moeilijke crisisjaren een job te zoeken. Tot nu toe blijft de stijging van de werkloosheid in ons land nog redelijk binnen de perken. Maar nu winstwaarschuwingen en herstructureringen meer en meer het nieuws halen, dreigen vooral jongeren kwetsbaar te zijn op de arbeidsmarkt. Wie de juiste opleiding heeft genoten, hoeft echter niet te panikeren. Vacatures genoeg voor knelpuntberoepen.

Daarom een oproep aan de scholieren die voor een studiekeuze staan. Uiteraard is het belangrijk te kiezen voor datgene wat je graag doet. Een opleiding die aansluit bij je talenten én interesses zal veel meer voldoening geven dan iets doen omdat het moet. Maar toch mogen we ook niet blind zijn voor de realiteit. Een opleiding kost niet enkel voor de student veel moeite, maar is ook een belangrijke maatschappelijke investering. Het onderwijs is bij ons - gelukkig - gedemocratiseerd. De keuze is vrij en betaalbaar. Maar dat mag er niet toe leiden dat er geen responsabilisering mag gevraagd worden voor de uitkomst van die investering.

De VDAB ziet het aantal zogenaamde zij-instromers toenemen. Dat zijn twintigers of dertigers die beslissen om alsnog een specifieke, meestal beroepsgerichte, opleiding te volgen. Velen volgden al een studierichting die niet onmiddellijk zicht gaf op duurzaam werk, anderen behaalden geen passend diploma... Er werd onvoldoende aansluiting gevonden met de arbeidsmarkt. Uiteraard wil ik geen afbreuk doen aan het belang van zulke omscholing. Deze mensen nemen hun verantwoordelijkheid op om aan de slag te willen gaan en leveren daar vaak zware inspanningen voor. Maar een goede

keuze van opleiding op jongere leeftijd zou de inspanningen die nu maatschappelijk geleverd moeten worden en de opofferingen die door deze mensen nu soms gezinsmatig moeten gebeuren, gerust kunnen voorkomen. De communicatie over toekomstkansen van de verschillende studierichtingen zou daarom al vanuit het onderwijs op een eerlijke en systematische manier moeten gebeuren.

De fundamentele vraag is echter: 'In welke mate mogen of moeten keuzes voor meer arbeidsmarktgerichte opleidingen dwingend worden gemaakt?'

Het antwoord daarop is verre van

De fundamentele vraag is: 'In welke mate mogen of moeten keuzes voor meer arbeidsmarktgerichte opleidingen dwingend worden gemaakt?'

eenduidig. Opvoeden en onderwijs genieten gaan veel breder dan iemand voorbereiden op zijn of haar toekomstige baan. Toch kan en mag het onderwijs de ogen niet sluiten voor wat gebeurt als de leerling of student de schoolpoort achter zich dicht trekt. Onderwijs bereidt voor op het leven en - of we het nu graag willen of niet - in dat leven neemt werk een belangrijke plaats in. Het is dus best legitiem om de keuzes die worden gemaakt qua opleiding bewuster te nemen en op basis van alle informatie. Dat zal al een hele stap vooruit kunnen betekenen.

Caroline Ven
Gedelegeerd bestuurder van het ondernemersplatform VKW